

niso znane podrobnosti. Ti črnogledi vidijo pri takih stanovskih ustanovah navadno le korita, pri katerih se pase nekaj posameznikov. O pravem in resničnem delu se tem ljudem niti ne sanja.

Kakor pa ni nobena človeška ustanova pod božjim solncem popolna, tako prav gotovo se niso popolne naše gospodarske in socialne ustanove. In tudi nikoli ne bodo do cela. Zakaj življenje in čas proizvajata neprestano nove prilike in nove potrebe. In tem se je treba prilagoditi. Če ne, gresta preko nas. Kar je bilo dobro in prav še pred dvajsetimi leti, to danes marsikdaj odpove. Zato pa moramo tudi te svoje ustanove izpopolnjevati in jih prilagoditi sedanjim prilikam. Sicer ne na nos in vrat, ampak stopnjema in previdno. To pa moremo storiti le, ako pri njih sodelujemo kot pravnoveljavni člani. Tako potem lahko spoznamo resnične napače. In če jih zasledimo, ni samo naša pravica, temveč tudi neizprosna dolžnost, da jih bičamo na pravem mestu in o pravem času.

Razen ene, dveh izjem, imajo vse naše gospodarske in socialne ustanove neprimerno nizko število članstva. Če šteje idejna stanovska organizacija nad 3000 članov, potem je nepravilno in pa tudi nezdravo, da jih šteje gospodarska stanovska ustanova komaj par sto. Potem taka ustanova resnično ne nosi več upravičeno pridevka stanovska. To je potem prav za prav le ustanova ozkega kroga posameznikov, kateri pripadajo našemu stanu.

Zato moramo neprestano stremeti za tem, da pridobimo svojim gospodarskim in socialnim ustanovam primerno število članstva, ki bo vsaj v pravem razmerju s števi-

lom članstva pri idejni stanovski organizaciji. Idealni cilj naš mora biti pri tem ta, da bo vsak član idejne organizacije tudi član stanovskih gospodarskih in socialnih ustanov.

Vem, da je ta cilj še daleč in ga ne bomo mogli tako hitro uresničiti, zlasti ne v sedanjih gospodarskih prilikah. Približamo se mu pa kljub temu lahko vsako leto za nekaj korakov. Da se bo to zgodilo že v doglednem času, o tem sem tako trdno uverjen, kakor sem siguren, da bom umrl. Slovensko učitelstvo je že izvedlo in doseglo marsikaj nepričakovanega še celo v tistih časih, ko je bilo še razdvojeno. Pa bi ne izvedlo in doseglo, ko je idejno strnjeno in kompaktno? Le hoteti je potreba!

Vsa ta dejstva morajo imeti pred očmi naša sreska učiteljska društva. Vsaj ta bi morala biti vsa včlanjena pri vseh naših gospodarskih ustanovah. Pa ne samo z enim, ampak z večjim številom deležev. Te deleže naj bi vplačevala brez posebne obremenitve članstva iz letnih prihrankov, enkrat za to, drugič za drugo ustanovo. Nekatera bi lahko postala celo ustanovniki z večjo vsoto, če se slučajno prihrani. Vsaj del rezerve bi prišel na ta način v kroženje in v prid našim ustanovam. Mesto da leži v poštni hranilnici, v drugih denarnih zavodih ali pa celo doma, bi tako koristil stanu in njegovim ustanovam.

Teja dejstva menda ni potreba še posebej utemeljevati. In vendar je še dokaj sres učiteljskih društev v naši sekciji, ki niso člani niti ene gospodarske stanovske ustanove, dasi bi bila lahko že pri vseh. Pa jim ni prišlo na misel. Tudi to je stanovsko gospodarska neorientiranost in — nezavednost.

Pa bodi za danes dovolj!

V obrambo naših kmetsko in gospodinjsko nadaljevalnih šol

SMER KMETSKO IN GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL V DRAVSKI BANOVINI

V odgovor na notico: »Kmetijski pouk šoli odrasle mladine« objavljeno v »Pohodu« dne 18. t. m. podajamo v izveščku le par stavkov iz pravilnika za te šole.

Točka 3 pravilnika se pa glasi: (§ 2, t. 3): Kmetško-nad. šola mora upoštevati krajevne razmere in potrebe; iz njih naj organično raste v stalno ljudsko prosvetno središče duhovne, poklicne, narodne in državljske vzgoje vsega kmetskega ljudstva. — Ta točka je v pravilniku že od l. 1928. Učni načrt ima poseben predmet: Državoznanstvo, združeno z državljsko vzgojo.

Iz odlokov kraljevske banske uprave, po katerih navodilih učiteljsko delo, naj navedemo le par odstavkov:

Nadaljevalna šola mora v kmetu krepiti spoznanje in zavest, da je kriza kmetskega stanu žalostna nujnost svetovne gospodarske krize ter da je rešitev možna z razumnim združnim delom v močni Jugoslaviji. Nadaljevalna šola mora gojiti in širiti ne samo med učenci, ampak med prebivalstvom sploh zdrav optimizem, ki ga ne morejo streti ne trenutni neuspehi ne težke gospodarske prilike.

Z zdravim optimizmom in z veseljem do ustvarjajočega dela morajo te šole smotreno prepojit doraščajoči kmetski rod, da bo kljub duhovni in gospodarski depresiji z nezlomljivo voljo gradil zdravo kmetsko in jugoslovansko kulturo.

IZ SEJE ODBORA UČITELJIC GOSPODINJSKO NADALJEVALNIH ŠOL

Dne 25. novembra t. l. se je vršila v Ljubljani prva seja ožjega odbora učiteljic gospodinjsko nadaljevalnih šol. Na zadnji seji, ki je bila 10. novem. pred delovnim občestvom v Celju se je sklenilo ustanoviti poleg širjega tudi ožji odbor 3 članice, ki bo imel redne seje vsaj vsak mesec.

Namen ustanovitve tega odbora je poživljenje in poglobitev dela gospodinjsko nadaljevalnih šol, kakor tudi medsebojnega stika z voditeljicami. Radi tega se je izvršila v šir-

jem odboru sprememba. Tovarišica Marija Pleškova je prevzela predsedstvo ter vodi vse delo ožjega odbora, tajnica je tov. Andreja Grum-Skuljeva, blagajničarka tov. Marta Plavšakova, ostali odbor je neizpremenjen s tov. Anko Mešičkovo, kot predsednico. Zgoraj imenovane 3 tovarišice tvorijo ožji odbor.

Na seji ožjega odbora v Ljubljani se je razpravljalo o članku: Kmetijski pouk šoli odrasle mladine, ki ga je objavil »Pohod« 18. nov. t. l., v katerem žali učiteljsko teh šol kakor bi nadaljevalno šolstvo širilo partikularizem med kmetsko mladino. Odbor je sestavil spomenico ter jo odposlal gg. banu, podbanu in banski upravi, s prošnjo, da se to šolstvo posebno zaščiti in krivci pozovejo na odgovor.

Tovarišice, ne pustite se begati po tem in sličnih napadih. Spomnite se samo na zadnje občestvo v Celju, kjer smo kot velika duhovno visoko stoječa skupščina razmotrivali kako pomaga gospodinjsko nadaljevalna šola kmetskimi ženam s tem, da jih uči preudarnega gospodinjstva, jih vzgaja v dobre matere in državljanke ter kakšna pota zavzamejo zavedno tudi za naprej, vse v korist in procvit naše države Jugoslavije.

Bodimo si v svesti pravilnosti svojega programa, po katerem delamo že od prvega početka nadaljevalnih šol, ki smo ga ponovno izpovedale na delovnem občestvu v Celju: zdrava sodobna kmetska kultura, praktična vzgoja kmetske gospodinje, ljubezen in zvestoba do države.

Razposlane so se okrožnice za prigrisitev v počitniški pripravljalni tečaj, kakor je bilo sklenjeno na občestvu. Ena voditeljica v srežu je dobila okrožnico, ki jo bo raztolmačila na društvenem zborovanju JUU. Vse tovarišice, ki so dobile to okrožnico, naj akcijo dosledno izvedejo v korist zdravega razvoja tega šolstva.

Na željo voditeljic ponovno objavimo imena zastopnic po okrožjih.

Mešiček Anka, Krčevina pri Mariboru: Maribor desni in levi breg, Dravograd, Prevalje, Ptuj.

Pleško Marija, Vrhnika: Ljubljana — okolica, Logatec.

Tako delo zahteva poštenega, značajnega, iskrenega človeka, takega, ki se zna žrtvovati, ki zna in more sebe zatajiti, ki se je dokopal do onega velikega spoznanja, da je edini smisel človekovega življenja — delo. Ko smo stali ob grobu vsi oni, ki smo kdaj poslušali njegovo besedo, nam je bilo to spoznanje bridko. Bila je slovenska beseda, ki jo je oznanjal. Strogo, očitajoče, dosledno, neizprosno. Kdo je danes še, ki bi vse svoje življenje posvetil pravilnosti oblikovanja, da bi ostala izražena misel čista in jasna? Često premišlujem tole, da je vendarle vključ vseh študentovski jezi in nerazumevanju, vsaka rdeča pika, klicaj ali vprašaj, košček ljubezni in hotenja nekemu dobro storiti. In če pomislimo še na to, da bi vse tisto posušeno rdečilo na mrtvem papirju odtehtalo kri živega človeka, je to dokaz, pred katerim je treba kloniti glavo in mnogo misliti. Ni dajal s suho besedo in brezizrazno kretnjo, marveč s svežim glasom in preudarno ter v smehu in veselju. Prav tako je bilo vse njegovo delo in ne samo v šoli, tudi drugje. Kakor ga bo težko pogrešala šola, tako ga bodo težko pogrešala vsa ona številna društva, pri katerih je bil aktiven in požrtvovalni delavec. Človek, katerega življenjska pot ni bila z rožicami posteljana, marveč grenka, preprežena z vsemi težavami in bridkosti življenjske usode, more biti pač samo dober učitelj — pedagog.

Vsi, ki smo stali ob grobu, smo občutili to resnico, ki je ne more spremeniti nihče. Pred nami se je vila vsa ona dolga pot, ki jo je začel tam nekje ob vzhodni Pohorja in ki ga je vodila v široki svet skozi Dunaj in Pra-

Andreja Grum-Skuljeva, Gabrk p. Skofja Loka: Kranj, Radovljica, Kamnik, Skofja Loka.

Plavšak Marta, Trbovlje: Laško, Litija, Brežice.

Rodič Tinca, Stopiče pri Novem mestu: Kočevje, Krško, Novo mesto.

Jankovič Mira, Vojnik pri Celju: Celje, Gornji grad, Slovenjgradec.

Burdian Pavla, Šmarje pri Jelšah: Konjice, Šmarje pri Jelšah.

Pečnik Angela, Centiba, Prekmurje: Dolnja Lendava, Muska Sobota, Ljutomer.

Vse voditeljice naj pošljajo svoje želje, predloge in nasvete svojim zastopnicam po okrožjih, zastopnice pa na odbor tajnici.

KMETIJSKI POUK SOLI ODRASLE MLADINE.

Nekdo je v »Pohodu« z dne 18. novembra orisal stanje našega kmetsko-nadaljevalnega šolstva in nas na način, ki kaže tega skrbnega dopisnika v čudni luči.

Najbrž se je šele zbudil, da ve le to, kar se godi v tujini; tega, kar je pri nas, pa ne. Če bi se hotel resno informirati, preden je napisal ta članek, bi dobil lahko točne podatke pri banovini in pri naši sekciji. Lahko se prepriča, da smo tudi mi sami informirani o gibanju v tujini in tudi, da se je izjavil ravno o tem našem delu neki organizator tega šolstva v tujini pohvalno.

Večkrat smo se že uverili, da mnogi ne čutijo, da se je čas premaknil in da sme zahtevati pravice zase vsak, da se njegovo delo ne prizna samo z lepo besedo. Še vedno mislijo nekateri, da je v interesu napredka, če si domišljajo, da imajo monopol na vse, drugi pa naj le delajo in molče. Pri raznih strokovnih društvih se pojavljajo vsako leto trenja; ne vsled tega, ker zahtevamo povsod zastopstvo, kjer delamo, ampak vsled animoznosti proti našemu stanu.

Če je piscu res za to, da pomaga narodu — saj piše, da je življenje danes resno, strogo in realno — bo iskal v dosegu uspehov, sodelovanja in pomoči vseh onih, ki posvečajo temu delu največjo pažnjo. Tako delamo

Drobiž iz učiteljske torbe

(Nabral —nč—)

V uredništvu »Učitelja« se je izvršila osebna sprememba. Dosedanji urednik tovariš Vujica Petkovič je podal ostavko na svoj položaj. Izvršni odbor JUU pa je izbral za novega urednika tovariša Radiša M. Stefanovića, ki je upravitelj vadnice na ženski učiteljski šoli v Beogradu. Stefanovič se je že doslej precej pridno udeleževal na pedagoškem polju in je bil sodruknik raznih pedagoških listov. Obvlada odlično italijanščino ter se je temeljito poglobil v Montessorinovo pedagogiko. V poslednjem času se je močno poglobil v institucijo otroških vrtecev ter jih skušal popularizirati in modernizirati. Na Solunski fronti, kjer je bil komandir čete, je bil odlikovan s francoskim odlikovanjem legije časti. Tovarišu Stefanoviću k imenovanju za urednika »Učitelja« iskreno čestitamo in smo prepričani, da ga bo dvignil na višino modernega sodobnega evropskega pedagoškega glasila.

»Narodna prosveta« posestrima našega »Učiteljskega tovariša« prinaša čisto tudi in serate zdravnikov, zobozdravnikov in drugih. V njih navajajo popuste, ki jih dajejo pacientom iz učiteljskega stanu. Zanimiva je opazka nekega zobnega kirurga, ki je izšla v »N. P.« nedavno in javlja dr. X. Y., absolvent medicinske fakultete v Nanciju v Franciji: »Kao učiteljski sin dajem učiteljskim porodicama 20% popusta.«

Geza Kohn ima največje založništvo knjig v srbskem predelu naše države. Zanimivo je, da je mož iz učiteljske rodovine. Njegov oče je učiteljeval v sosednjem Zemunu, ki je bil tedaj še avstrijski. Mladi

mi. Nezaupanje napram stanu pa vzbujajo le slabši.

Pisec članka tudi ne more razumeti, da potrebuje šoli odzradel fant neko podlago, splošno kmečko izobrazbo, ki mu omogoči, da lahko sledi strokovnim predavanjem. Če ne bomo tega nudili mi mladini, kdo pa naj drugi. Zdi se mi, da dopisnik prav malo pozna razmere na deželi. Če bomo pustili mi mladino, bo reševala ta narod z nogometom.

Kakšen uspeh rode predavanja in enotedenski tečaji, lahko dokažem, ako želi kdo dokazov. Le stalen kontakt omogoči napredek. Ali ve ta dopisnik, kako so delale podružnice kmetijske družbe, ko so nas odslovile.

Morda piscu ni znano, da smo se vedno borili za izpolnitev in izobrazbo kmetskega naraščaja in trdo delali v prostem času in ob večerih. Romantika našega življenja je že davno za nami.

Vodstvo kmetsko nadaljevalnih šol se je poverilo le učiteljski, ki ima razven tečajev, ki jih je napravilo v času svojih počitnic, tudi izpopolnilne tečaje, ki jih je organizirala banska uprava in naša organizacija in z zadostno prakso, ki si jo je pridobilo s študijem strokovnih knjig in s prakso.

Naša organizacija in članstvo se prav dobro zaveda časa. Pogleda naj se samo naše delo, program naših tečajev in našo »Prosveto«. Samo naš stan žrtvuje znaten del počitnic in denar zato, da pomaga narodu.

Očitki glede državljske vzgoje so, milo rečeno, nesramni. Kdo pa je delal in dela med narodom za idejo nacionalne države. Ali ne leži vse to delo na deželi na naših ramah. Ali ne pozna anonimni dopisnik našega dela, pa tudi naših uspehov? V članku sem iskal konkretnih nasvetov. Rad bi vedel, kako bi reformiral pisec to šolstvo; saj to bi imel biti namen članka. S spremembo osebe — v tem grmu bo zajec? Povejte nam kaj stvarnega. Z izpadi se ne pomaga narodu in se ne gradi. Če hoče pisec pomagati narodu, mora priti v naše vrste, med nas, ki delamo, — pa mu bomo hvaležni za vsak dober in pameten svet, še bolj pa za dober zgled.

I. Hrovat.

Geza pa se je preselil v Beograd ter stopil v tiskarsko obrt. Po pravici ga nazivajo Srbi za svojega največjega kulturnega dobrotnika. Saj nosi večina srbskih knjig ime njegovega založništva. V poslednjem času je založil tudi knjige za narodne šole z nemškimi učnim jezikom in je v njegovi založbi izšlo šest knjig našega ožjega rojaka Pavla Flereta, ki jih je napisal za nemške manjšinske šole in so vse odobrene od ministrstva prosvete.

Solskemu radiju posvečajo po vsem kulturnem svetu največjo pažnjo. V programu šolskih radio oddaj sodelujejo čisto tudi najvišji državni funkcionarji. Tako je n. pr. govoril v radiu prosvetni minister CSR dr. Derer šolski mladini ob 15-letnici obstoja republike. Brnska radio oddajna postaja pa je stopila tudi v službo pedagogike. Ob vseslovenskem pedagoškem kongresu, ki se je vršil tam ob koncu prejšnjega meseca, je prenašal mikrofona del kongresnega programa.

Naš tovariš iz Vardarske banovine, ki poučuje prirodopis in kmetijstvo na šolskem vrtu, gotovo ni menil, da se bo glas o njegovi delovni šoli raznesel tudi med nas. V dokaz, da ima učiteljski stan povsod težkoče, navajamo, da so tovariša iz južnega dela naše države naznanili nekateri neuvidevni starši predpostavljene oblasti glavno argumentacijo, češ: šolarji imajo svoje knjige in iz teh se naj uče, vrt pa naj nasti v miru. Na vrt pa naj gre le — seljak!...

Učiteljske lige za poglobitev stikov med narodi Male antante ter z državami, ki so

Moje delo je bilo bogato. Dal Bog, da bi padlo seme na rodovitno zemljo.

Poleg vseh neštetihi vencev mu poklanjamo na grobu tudi mi svoja: Večen spomin in iskreno hvaležnost.

Sprajc Albini:

† Josip Berce

Za vsako deveto stvar je beseda, za najglobljo, najtišjo je ni!

(Ivan Cankar.)

Tebi, moj »alter ego«, tovariš in najboljši prijatelj, naj pišem posmrtnico, ko mi zalivajo oko solze. — Sredi ogromnega dela za Tvoje ljubljeno sveinsko mladino, državo in narod si se moral zgruditi, od srčne kapi zadet, ko je obmejna Svečina še bila najbolj potrebna Tvojega prizkušenege vodstva. Tvojih nasvetov, Tvojega dela! — Pač neodumljiva so pota božje Previdnosti! Jedva štiri leta si bil v kraljevini Jugoslaviji upravitelj obmejne štiriirazredne narodne šole, naš najboljši sosed, tovariš in prijatelj! In kolikega ogromnega dela si izvršil tekom teh borih štirih let! Kakšne silne brazde si zoral! — Preustrojil si šolo v moderno šolo delavnico, napravil si iz šolskega vrta park. Ti veliki ljubitelj prirode, dvignil si čebelarstvo, vodil si pevsko društvo in zbor, ki se lahko postavi ob bok najboljšim iz bližnje in daljnje okolice, prirejal si in vodil odrske prireditve z nežno šolsko mladino in odraslimi, s slednjimi si seznanjal ljudstvo z najbolj-

† Ljudevitu Mlakarju

Ob sedmini.

Težko je človeku, kadar stoji ob odprtem grobu, pa naj polagajo vanj kogarkoli že, dvakrat pa mu je težko, če izročajo zemlji nekoga, ki ga v življenju ne bo mogel nikoli pozabiti. In ta nekdo, ki ni bil samo znanec, prijatelj, tovariš, ki je bil vzgojnik, ki je s svojo globoko, skrito, bogato dušo zajemal in črpal iz nam neznanih in neoumljivih sil svojega življenja. Ta človek — vzgojnik, je bil tisti, ki ga je pred kratkim sprejela zemlja.

Dolg in nepregleden žalni sprevod se je zgrnil okrog črne jame, da izkaže zadnjo čast in slovo svojemu dolgoletnemu zvestemu prijatelju, iskrenemu tovarišu in nepozabnemu profesorju.

Stisnilo nas je pri srcu. Torej je vendarle resnica. Do zadnjega trenutka tega skoraj ni mogel verjeti nihče. Pa je padla na krsto prva gruda, za njim še druga in tretja. Ta votel ropot pa je s svojo neizpodbitno resničnostjo našel pot v vsa mlada srca številne množice, stoječe okrog groba. Zdaj se je pričelo tisto slovo, ko hočemo še prav v zadnjem trenutku, ko se že zapirajo vrata minljivosti in odpirajo dvori večnosti, razvozlati in doumeti ono veliko in skrivnostno silo, ki smo jo občudovali do današnjega dne. Saj ni zapustil ne bogastva, ne denarja, ne visokih hiš, samo troje ljudi, ki jim je bil oče, pa tisto majhno in skrito delo, ki mu je žrtvoval življenje. Taka je usoda vseh onih, ki so se udinjali in se še udinjajo z vzgojo mladine in peresom.

naši državni naklonjene, so vzbudile vse povsod veliko zanimanje. Inicijator predloga o ustanovitvi učiteljskih lig, tov. Ivan Dimnik, pa bo moral izdelati še podrobne pravilnike, da stopijo lige čim prej v življenje. Prav te dni poglobljajo naši državni krmarji gospodarske temelje Mali antanti. Naj jim slede še učiteljski za kulturne stike. Pred nedavnim se je mudil v naši državi poljski narodni poslanec Mihael Wozniowski, naš stanovski drug in predsednik Vseslovenskega učiteljskega saveza. Stopil je v stike z ofici-

jelnimi predstavniki naše organizacije v Beogradu.

Izmed štirih knjig, ki jih je izdala za leto 1934, naša Vodnikova družba, jih je polovica izpod peres naših stanovskih tovarišev. Ljubljanska tovarišica Ilka Vaštetova nam je v »Vražjem dekletu« prikazala Valvazorja in njegovo dobo, celjski tovariš Franjo Roš pa nam je osvežil v knjigi »Zvesta četa« spomine na naša dijaška leta in na čase, ko se je ustanjavljala naša Jugoslavija.

Splošne vesti

— Manifestacijski obhod v proslavo 15 letnice osvobodjenja. V proslavo 15letnice osvobodjenja priredile združene bojne organizacije v Ljubljani v petek 1. decembra manifestacijski obhod. Vabimo vse tovarišice in tovariše, da se tega obhoda polnoštevilno udeležijo. Navzočnost smatramo za moralno dolžnost. Zbirališče za članice in člane JUU bo na Kongresnem trgu pred manufakturno trgovino Novak ob 16.45. Vse članstvo vabimo, da se polnoštevilno odzove!

— Kongres mednarodne učiteljske federacije. Izvršni odbor mednarodne učiteljske federacije v Parizu je sporočil Jugoslovenskemu učiteljskemu združenju željo, da naj bi bil kongres federacije za l. 1934. v kakem mestu Jugoslavije. Izvršni odbor JUU je predlagal Beograd, Split ali Dubrovnik. Glavni odbor federacije je odgovoril, da je določen Beograd za letošnji kongres, ako ta ne bo mogel biti na Dunaju. Večina evropskih učiteljskih združenj je radi ugodnih komunikacij predlagala Dunaj. Ako bodo politične razmere v Avstriji dovoljevale, bo kongres na Dunaju, a v nasprotnem primeru pa v Beogradu, o čemer bo naše združenje pravočasno obveščeno. To bi bil prvi mednarodni učiteljski kongres v naši državi.

— Zavarovanje naročnikov »Narodne prosvete«. Uprava »Narodne prosvete« pročuje načrt za zavarovanje vseh naročnikov lista za primer smrti zaradi nesreče. Naročniki ne bodo plačevali nikakih posebnih pristojbin, pač pa bo zavarovan vsak naročnik, ki je plačal dolgovano naročnino za prejšnje leto in naročnino za tekoče leto. Šole, ki so naročene na »Nar. prosveto« lahko določijo upravitelja, ki bo zavarovan. — Da bo mogoče realizirati zamisel, je potrebno, da vsi naročniki vplačajo dolžno naročnino za prejšnja leta.

— Pokret mlade slovenske vasi in učiteljstva. Pod tem naslovom smo priobčili v števil. 16. »Učiteljskega tovariša« članek, ki mu je pomotoma izostal podpis pisca. Članek je spisal g. Stanko Tomšič.

— Francosko odlikovanje slov. učiteljice. Dne 25. novembra t. l. je bila v francoskem inštitutu odlikovana tovarišica Minka Očakar, učiteljica v Sv. Križu pri Kostanjevici. Francoska vlada ji je poklonila red officier d'academie. Izročil ga ji je francoski konzul g. marquis Emanuel de Neuville, ki je ob odlikovanju poudarjal, da ji je francoska vlada poklonila to visoko odlikovanje kot priznanje za njeno sodelovanje na mednarodnem vzgojnem področju. Sodelovala je na mednarodnem pedagoškem kongresu v Nizzi in Parizu. Znano nam je tudi, da njeni učenci dopisujejo učencem v Francijo. V teh dopisih jim opisujejo lepoto naše kraljevine. Iz Francije pa odgovarjajo njenim učencem francoski učenci z opisi Francije. Na ta način goji medsebojno spoznavanje in medsebojno ljubezen. Častitamo!

— Zemljevid »Kamniške planine, Gorenjska ravnina in Ljubljansko polje« je izšel v založbi Učiteljskega doma v Ljubljani. Šolska oblast je priporočila njegovo rabo pri pouku, ker je res izvrstno učilo. Pri večjem odjemu stane kos samo 4 Din. V isti založbi so izšli Ribičičeve »Igrice«. Vezane stanejo 9 Din, broš. pa samo 6 Din. Naročajte! Pripravne so za šolske odre!

Šimi domačimi deli, bil si »spiritus agens« Sokola, streljačke družine, Ciril-Metodove podružnice, Jadranske straže, tajnik dveh bivših občin, blagajnik sreskega učiteljskega društva JUU, iniciativni sodruženik našega »Pedagoškega krožka« i. t. d. Kdo bi mogel danes vse naštetje za primerno oceniti Tvoje, dovoli, — apostolsko delo — tu ob mejih — Osem govornikov je proslavilo pri Tvoji odprti gomili Tvoje mnogostransko delo; ali si jih slišal, »alter ego«? ... Dovolj, da seznanim naše tovariše in tovarišice še malo s Tvojim prejšnjim življenjem in življenjskim delom. Rojen si bil 31. marca 1889. leta v Dornbergu, naši neodrešeni domovini. Služboval si v Čepovanu, Prvačini in Oseku. Bil si časten občan občine Osek, kjer si bil tudi nadučitelj. Ko bi bil moral oditi radi odločnega slovenskega mišljenja v Bari, kjer so Ti tvojo najboljšo življenjsko družico hoteli prestaviti 80 km od Tebe v oddaljeni Oric, in si bil izpostavljen vsem mogočim šikanam, si resigniral na službo in prišel srečno v našo Jugoslavijo orat ledino tu ob mejih. Svoje sončne domovine nisi nikoli pozabil, bil si vedno njen najboljši sin. — Ko smo stali skrušeni ob Tvoji gomili, ali si slišal tudi jok in stok Tvoje šolske mladine, tugo in bolest naših src?!

Joža! »Alter ego«! Nad zvezdami se vidimo, to naj bo naša uteha in tolažba v teh žalostnih dnevih, ko smo izgubili Tebe, našega najboljšega prijatelja in tovariša! Predobri Joža, počivaj v Bogu! Spomin na Te v naših srcih ne bo ugasnil, živel bo do konca naših dni.

— Obvestilo. V učiteljskih krogih se v zadnjem času pogosto čuje želja, da bi dobili praktično knjigo za pouk telovadbe na osnovnih šolah. Zato sem se odločil, da sestavim tako delo v štirih zvezkih, za vsak razred posebej, in sicer po načelih delovne šole in strnjenejšega pouka. Za prvi razred je knjiga že sestavljena in ilustrirana ter se nahaja že dalj časa pri »Prosvetnem savetu v Beogradu«, da jo priporoči in odobri za učiteljske knjižnice. Ako bo šlo po sreči, bo knjiga do Velike noči izšla, sicer pa gotovo do konca šolskega leta. Toliko v vednost vsem, ki so me ustmeno ali pismeno vprašali, kdaj bo knjiga izšla. — Bajželj Iv., strokovni učitelj v pok.

— Našel sem damsko uro. Dobi se pri Perku Ivanu, šol. uprav. Vrhpolje, pošta Moravče.

— Esperanto je razširjen v vseh državah. Vse vlade ga priporočajo in tudi denarno podpirajo, zato bi bilo potrebno, da se tudi pri nas začne učiteljstvo zanimati za ta jezik. Vsem onim, ki to resno žele, naznanjam, da otvorim s 1. januarjem 1934. pismeni esperantski tečaj za začetnike in za one, ki so se že kdaj učili esperanto. Učnina mesečno Din 15—. Natančne informacije daje Jezikovna dopisna šola na Jesenicah (Gor.). Priložite znamko za odgovor.

Učiteljski pravnik

§ Ocene učiteljstva. V Roč. katalogu na strani 72, prosim, popravite oceno »nezadostno« v »slab« (2) in »prav slab« (1) v pravilno »nezadostno«, kakor predvideva te reče § 104, zak. o nar. š. v Službenem listu kos 25, števil. 110 z dne 28. II. 1930.

V. G.

§ Kako prideš do duplikata. Pripetilo se je, da sem nekam založil otrokovo gimnazijsko izpisevalno, brez katerega je vpis v novi višji razred nemogoč. Mislim sem: kar h g. ravnatelju pojdem, kolek bom plačal in duplikat bo tu. Pa ni tako. Da bodo tovariši, ki bi jih doletela podobna smola, prišli po najhitrejši poti do zaželenega cilja, naj postopajo takole:

Najprej pišejo ali naj se napotijo v Ljubljansko Merkurjevo tiskarno v Gregorčičevi ulici, in sicer na upravo uradnega Službenega lista. Tam dobe potrdilo, da bo tega in tega dne uradno razglašena neveljavnost izgubljenih listine. Za natisk plačajo takoj, ali pa pozneje po položnici 46 Din. Morda kaj več ali manj, kakršno je pač število vrstic. Na potrdilo nalepijo kolek za 2 Din in ga prilože prošnji na bansko upravo. V prošnji prosiš, naj banska uprava dovoli temu in temu ravnateljstvu izstavo takega in takega duplikata. Prošnjo kolekuješ samo s 5 Din. Pri banski upravi je zadeva v par dneh rešena in tekem tedna že lahko dobiš pri g. direktorju duplikat. S seboj pa prinesi še kolek za 5 in 20 Din. Skupaj te torej stane duplikat gimnazijskega izpisevala okrog 104 Din, plus pota in drugi stroški. Poleg vsega pa te še preganja, — vsaj mene je — še — moralni maček.

Mladinska matica

Še par dni časa imate do Miklavža. Ne čakajte več! Napravite otrokom veselje s knjigami Mladinske matice. Okoristite se vsi 25% do 50% popusta.

V nekaj tednih smo razprodali nad 1500 izvodov knjig. V zalogi so še po Din 2'50 broširane in po Din 5' vezane naslednje knjige: Miškolin, Lukec in njegov škorec, Kako smo delali radio, Kresnice IV, in Vrtnaričice. Broširane po Din 3'50, vezane po 6 Din; Kresnice II, Začarani krogi (samo vez.), Brkonja Čeljustnik, Za vsele in žalostne čase. Lovci na mikrobe. — Posamezni vezani letniki Našega roda so po 21 Din.

Od izrednih publikacij imamo še: Miklavževa noč broš. Din 12—, vez. Din 16'50. Tiho življenje broš. Din 6—, vez. Din 9— in Din 12— in Tesla broš. Din 20—, vezano Din 24— in Din 28—. Naročila se odposljejo še isti dan, ko jih uprava dobi, tako da jih lahko dobijo vsi še pravočasno.

Ker so nam zmanjkali vezani izvodi »Za vsele in žalostne čase«, in nam knjigoveznica novih še ni utegnila vezati, prosimo cenj. naročnike, da potrpijo še par dni. Kakor hitro bodo knjige vezane, jih odposljemo.

Iz uprave. Ker nekateri tovariši ne fran kirajo reklamacijskih dopisnic in naročilnic, mora plačevati uprava precej kazni. Prosimo cenj. poverjenike, da si odtržejo za znamke pri naročnini, da nam ni treba plačevati dvojne zneska.

ANKETA ZA MLADINSKI ČASOPIS

Ob navzočnosti odbora Mladinskega m., iniciatorjev za Mladinski časopis, izbranih na skupščini, se je vršila dne 26. t. m. v Ljubljani anketa za mladinski časopis. Anketa je prisostvoval tudi predsednik sekcije JUU in 2 zastopnika sreskih društev.

Najprej so se prečitali tozadevni sklepi banov. skupščine, potem predlogi ormoškega sreskega društva in končno pismi tov. Vranca in Tratarja, ki se ankete nista mogla udeležiti in sta poslala zato svoje pismene predloge.

Debata se je sukala najprej okrog vprašanja, ali naj se izda poizkusna številka mladinskega časopisa ali ne.

V tem pogledu se je sklenilo: Poizkusna številka naj izide. December in januar naj se uporabita za vestno pripravo, list pa naj izide v februarju. V marcu in aprilu zavzame učiteljstvo na zborovanjih svoje stališče, da pride pripravljeno k skupščini, kjer bo samo odločalo, ali naj izhaja z novim šolskim letom nadalje »Naš rod« s publikacijami M. M. kot dosedaj, ali pa novi mladinski časopis. Oboje hkrati v teh težkih časih ne more izhajati, življenje enega pomeni smrt drugega.

Da se laže izvršijo kalkulacije glede stroškov, izide poskusna številka v isti nakladi kot »Naš rod« in se bo razposlala kot priloga temu proti doplačilu 50 par za številko.

Priprave za časopis izvrši poseben odbor 5 članov, ki obenem uredi to številko. V ta odbor so izbrani: tov. Župančič, Dovgan, Zerjav, Jurančič in Vranec.

Za seje imenovanega odbora da M. M. na razpolago po 300 Din za vsako sejo v najvišjem znesku 1500 Din. — Izplačila izvrši tov. Župančič, kateremu anketa poveri tudi nalogo, da skliče prvo sejo.

Vsi sklepi teh sej naj se pošiljajo sekciji JUU v Ljubljani obenem s kopijo za M. M., da bosta o vsem poučena.

Do izida poskusne številke mladinskega časopisa naj se vse debate za novi časopis

ali proti njemu ne objavljajo v listih. Vsi morebitni nasveti in mnenja naj se pošiljajo ta čas sekciji z opombo, da jih da v pogled tudi odboru M. M. Istočasno s poskusno številko se razpošlje učiteljstvu okrožnica z navodili, kako naj se postopa, da se izve, kako je mladina v resnici poizkusni list sprejela in ali je za »Naš rod« ali za novi časopis. Tudi učitelji naj podajo ta čas svoje mnenje o uporabljivosti takega lista. Zato naj se odprta tedaj debata na vseh učiteljskih zborovanjih in v »Učit. tovarišu«. Tu naj poda svoje mnenje predvsem odbor za časopis sam, pa tudi odbor M. M., sekcija JUU in eventualno še razne osebnosti iz pedagoškega in literarnega sveta.

Učiteljstvo bo stalo v tem pogledu pred skupščino pred važnim korakom, zato mora biti vestno pripravljeno, da bo prav odločilo.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljski dom v Ljubljani. V spomin na Ganglovo 60letnico je poklonil domu tovariš g. Juraj Režek, učitelj v pok. v Ljubljani, sto dinarjev. Koliko bo imel posnemovalcev? Tovariš V. K. iz K. drži svojo obljubo in je poslal domu 100 Din kot 2. obrok. Naj bosta navedena vsem ostalim svetla zglede!

Blagajnik Lj. učit. doma.

—g Članom Učit. Samopomoči. V mesecu novembru t. l. nismo imeli nobenega smrtnega primera. Zato so prejeli člani, ki imajo za pretečene mesece poravnane vse članske prispevke, v teh dneh položnice za poravnavo prispevka podpornega sklada za januar in februar 1934. in sicer (s poštnino) v znesku Din 11—, zakonski pari Din 21—. Ob koncu decembra t. l. uprava ne bo predpisala prispevka za podporni sklad, ker bo tedaj upravna in rezervni sklad za l. 1934.; prihodnji predpis za podporni sklad bo ob koncu januarja 1934. — Učit. Samopomoč ima 2540 članov. Posmrtnina znaša Din 12.700—.

Klub prijateljev vaške kulture

—v Učiteljstvo in kultura naše vasi. Pod tem naslovom priobčuje »Kmetijski list« od 22. nov. t. l. na uvodnem mestu celoten oklic za pristop učiteljstva v »Klub prijateljev vaške kulture« pri sekciji JUU, kakor ga je priobčil predzadnji »Učit. tov.« »Kmetijski list« navaja ustanovitev kluba s posebnim poudarkom kot »odločen korak našega učiteljstva« ter naziva ustanovitev kluba kot »akcijo za kulturni in gospodarski napredek naše vasi«. V uvodu piše »Kmetijski list« sledeče:

»Naše učiteljstvo se je odločilo za velik korak naprej, ki ga bo brez dvoma vsa naša javnost z veseljem pozdravila: »Učiteljstvo je sklenilo, da osnuje v okviru svoje stanovske organizacije poseben »Klub prijateljev vaške kulture«, ki si je nadel nalogo, da bo delal z vsemi močmi ne samo za dvig šolske izobrazbe ljudstva, ampak da bo posegel globoko v ves kulturni razvoj in napredek naroda zlasti v gospodarstvu. — To je velepomembna odločitev in da bodo ljudje spoznali cilj in namen tega pokreta, o katerem bomo kasneje še obširno govorili, navajamo danes iz »Učiteljskega tovariša« glavne točke proglašenja, ki ga je objavila sekcija »Jugoslovenskega učiteljskega združenja« za dravsko banovino v Ljubljani.«

—v Odziv »Kluba prijateljev vaške kulture« s strani znanstvenih krogov. Ustanovitev kluba prijateljev vaške kulture pri sekciji JUU pozdravlja tudi poznan strokovnjak univerzitetni profesor gosp. dr. Anton Melik. Poslal je poseben dopis, s katerim se je »klub« bavil na zadnji seji. Univerzitetni profesor dr. Melik se že več let bavi s proučevanjem naše vasi in je že pred leti želel razširiti idejo proučevanja naše vasi med učiteljstvom. V »Geografskem vestniku« št. 1.4., leta 1933., ki ga on ureja, sta priobčena dva sestavka, ki sta v ozki zvezi s tem vprašanjem, t. j. razprava dr. Sv. Ilešiča: »Kmetijska naselja na vzhodnem Gorenjskem« in razprava univ. prof. dr. Melika: »Kmetijska naselja na Slovenskem«, s kartami. »Geografski vestnik« prinaša poleg tega v teh številkah zanimive razprave o »Smeri in potj našega izvoza« in »Odnosaji med padavinami in cikloni v Jugoslaviji«. — Že tedaj je univ. prof. dr. Melik izdal posebna »Navodila za proučevanje kmetijskih naselij«. Gosp. profesor dokončuje sedaj večje delo »Geografijo Slovenije« — etnografske, brez ozira na drž. politične meje. V tej knjigi bo osnova znanja o naši zemlji in človeka na njej ter njegovih delih, ki bo potrebno za nadaljnjo zgradbo proučevanja naše vasi in kmetijske kulture. Knjiga bo opremljena s kartami in fotografijami. Na to delo namerava nasloniti svoj novi načrt za nadaljnje proučevanje naše vasi ter bo izdelal nova navodila po vzorcu slčnih navodil za francoske učitelje, tudi za krajevno proučevanje, ureditev krajevnih šolskih muzejev itd. — Klub prijateljev vaške kulture pri sekciji JUU je sklenil stopiti v ožji stik z g. univerzitetnim profesorjem ter se odzvati njegovemu prijaznemu vabilu za ožje sodelovanje.

—v Tudi v Beogradu so pozdravili »Klub prijateljev vaške kulture« pri sekciji JUU. »Narodna Prosveta« ponatiskuje v svoji številki z dne 26. novembra t. l. poziv učiteljstvu za pristop v »klub« v srbohrvatskem prevodu pod naslovom »Klub prijatelja seoske kulture«.

—v Utrinki z zbora delovnega občestva kmetijskih nadaljevalnih šol v Celju. Pod tem naslovom priobčuje »Kmetijski list« dne 22. novembra t. l. v uvodu o pokretu in

uživanju učiteljstva v kmetijski milje in našo vas sledeče:

»Potrebno je, da gremo pregledno skozi razmotrivanja in vprašanja, ki jih je reševalo delovno občestvo na svojem zborovanju dne 6. novembra t. l. v Celju, kjer je učiteljstvo v pretežni večini dokumentiralo popolnoma nov duh, ki vlada med našimi kulturnimi delavci vasi. Vsa vprašanja, tičočna se bodisi učiteljev iz enega ali drugega dela banovine, ki so se ta dan razmotrivala, so bila prežeta z res čisto novim duhom, ki ga pred par leti skoraj nismo poznali. Brez majhne izjeme so vsi prisotni izražali res pravo ljubezen in pravi smisel za našega kmetijskega človeka, ki ni imel prilike v temni pretekli dobi, da bi si razširil svojo izobrazbo, bodisi v splošno prosvetnem ali strokovnem in gospodarskem oziru. Skoraj neverjetno, pravim, radi tega, ker slinih razmotrivanj pred par leti ni bilo slišati nikjer. Z veseljem se lahko poudari, da je tudi med najvažnejše nosilce prosvete na naši vasi prodril nov duh, duh kmetstva in kulturne kmetisko-zavedne vasi. Namen vsega je bil predvsem: naši vasi izobrazbo, samozavest, samostojnost, kot najvažnejše temelje kulturnega naroda. Vse bolj prihaja do spoznanja, da je merilo kulture naroda kmet in nihče drugi in da je obstanek naroda in države odvisen od kulture kmeta in širokih plasti našega naroda.«

Ekskurzivski odsek

—eo Smučarski tečaj. V zvezi z notico, ki je bila objavljena na tem mestu v zadnji števil. »Učit. tov.«, prosimo vse tovariše in tovarišice, da čimprej pošljejo svoje naslove in eventualne predloge. Tečaj se bo vršil predvideno od 27. decembra dalje na Gorjušah. Da ne bo koga zmotilo silvestrovanje in da bi ostal doma, sporočamo že vnaprej, da imamo v programu svoj silvestrov večer. Gorjuše so krasna izletniška točka, še prav posebej pozimi in so oddaljene od Mrzlega studenca eno in pol ure, od Ogorelka tritret ure, od novega smučarskega doma, ki bo otvorjen v decembru, pa eno uro. Cena za hrano je od 8 do 16 Din dnevno. Prenočišča bodo skupna in pa po privatnih stanovanjih. Vsak naj tudi javi, kako je izbral, tako glede hrane, kakor prenočišča in to takoj. Prijavilo se je že lepo število tovarišic in tovarišev. Hitite s prijavitmi, ker je število omejeno. Tovariši abiturienti bodo imeli tečaj najbrže do 7. odnosno do 10. januarja. Tov. učiteljem bo pa treba odmeriti čas v soglasju z dolžino počitnic. Za enkrat cena še ni definitivno določena, bo pa minimalna. Prihodnjic vam javimo program in točnejši načrt. Prijavljenci bodo o vsem dobili, poleg objav v »Učit. tov.«, tudi še podrobna pismena obvestila. Smuk!

Šolski radio

—r X. teden. V torek dne 5. decembra bo pripovedovala ga. Minka Kusova sledeče pravljice: 1. Alibaba in razbojnik. 2. Bogatin in siromak. 3. Deklica in pesoglavci.

Kmetijska radio-predavanja: V nedeljo dne 3. decembra ob 7. uri 45 min. Namen letošnjih kmetijskih predavanj v radiu; ing. Zidanšek Josip. Ob 16. uri: Važna vprašanja iz pridelovanja krompirja; ing. Sadar Vinko.